

"מפרי הארץ"

"פרשת כי תשא"

פרשת הכיור

"וְעֲשִׂיתָ כִּיּוֹר זָרוּחַת וְכִנּוֹ זָרוּחַת לְרוּחֵי הַזָּהָר וְנָתַתָּ אֹתוֹ בְּיַד אֱהֱרָאֵל מוֹעֵד וּבְיַד הַמַּזְבֵּיחַ וְנָתַתָּ לְשִׁמְחָה מֵיָם"

ריקאנטי: ועשית כיור נחשת וגו' ורחצו אהרן ובניו ממנו וגו' [שם י"ח - י"ט]. הכיור רומז אל השכינה, כמה דאת אמר [קהלת א', ז'] כל הנחלים הולכים אל הים, וכתוב [בראשית א', ט'] יקוו המים מתחת השמים, ועל כן ירחצו בו בבואם להקריב, כמה דאת אמר [ויקרא ט"ז, ג'] בזאת יבא אהרן אל הקודש. וטעם הרחיצה לפי הפשט, כי כל הקרב לשלחן מלכים לשרת וליגע בפת בג המלך וביין משתיו רחץ ידיו בעבור היותם עסקניות. והוסיף לרחוץ גם הרגלים בעבור היות הכהנים משרתים יחפים ויש ברגליהם זוהמא וכיעור.

ועל דרך הסוד בעבור היות ראש האדם וסופו הידים והרגלים, כי הידים למעלה מהכל בהגביהן למעלה, והרגלים למטה והגוף בינתיים, רמז לעשר ספירות שיהיה כל גופו כלול בינתיים, כדאמרין בספר יצירה כרת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו ועשר אצבעות רגליו והם ה' כנגד ה', ורצה הש"י שיהיה מספר ההיות בתחלתו וסופו, לרמז שהם סיבת מציאותו ובהם קיומו. וטעם היותה במים, בעבור כי בלילה זמן ממשלת מדת הדין על כן רוח רעה שורה על הידים, ובבא היום שהוא הרחמים מעבירין אותן במים, וברכה טובה באה לעולם, כי הוא רומז לנשיאות כפים. ומכאן תקנו נטילת ידים לתפלה. וכמו שקדוש ידיו ורגליו תחלה לעבודת היום, כך על נטילת קודם לכל ברכות של שחרית.

רש"י הירש: כל חלקי הגוף, פרט לידיים ולרגליים, מתקדשים בתכונה הסמלית של הכהונה על - ידי לבישת בגדי הכהונה (עי' פרק כח). רק הידיים והרגליים, שבהן מבצע האדם את עיקר מעשיו ושאיפותיו, אינן מכוסות בגדים, ובמקום זה ירחצו אותן מים מתוך הכיור. ("רחץ" קרוב ל"רעץ", וכבר הערנו שעיקר הוראתו היא שקיעה גמורה במים - עי' פי' לעיל כט, ד). מפרטי דיני רחיצה זו מתחורר, כי אין לפרש את טעמה בהקשר של נקיון ממשי. למשל: הרחיצה עלתה לו לכהן - רק אם נעשתה "בכלי שרת בפנים", אולם "קידש בכלי שרת בחוץ או בכלי חול בפנים או שטבל במי מערה ועבד - עבודתו פסולה", וכן לינה והיסח הדעת פוסלין בקידוש ידים ורגלים, ועוד דינים כיוצא באלה (זבחים כ"ב).

אולם יחד עם זאת מתחורר מדינים אלה, כי רחיצה סמלית זו אין לה המשמעות של הטבילה הסמלית, דהיינו שקיעה במים, שאין בה אלא משום שיבה שלילית אל מצב ראשוני, שהטומאה אינה יכולה להגיע אליו (עי' פי' לעיל כט, ד). בניגוד גמור לטבילה, הרחיצה חייבת להיעשות בכלי, דהיינו בכלי שרת שהמים מתקדשים בו ונפסלים בלינה - ככל דבר שנתקבל בכלי שרת. הכיור לא היה מעקב, ואפשר היה לקדש ידים ורגלים בכלי שרת אחר, אבל המים היו צריכים להיות מעצם המקדש, ולא "בו" - אלא ממנו ירחצו את ידיהם ואת רגליהם במי המקדש, והמים ילבישו אותו בקדושת המקדש, כדרך שבגדי הקודש קידשו את שאר חלקי הגוף. לפיכך כהן "שלא רחץ ידים ורגלים" - דינו ככהן "מחוסר בגדים" (עי' זבחים יט ע"ב, וראה פי' לעיל כח, מג).

נועם אלימלך: ועשית כיור (ל, יח). דהכיור הוא דבר המשפיע ומריק מים מהדדים שבתוכו וציוה השם יתברך שיעשה כיור שיגרום השפעות על ידי נחושת, היינו על ידי הגשמיות שינהג עצמו בהם בקדושה ובטהרה* וכנו נחושת, כנו הוא לשון מושב ויסוד, דהיינו שיעשה יסוד גמור להשפעות להשפיע לישראל על ידי הגשמיות* ולכן מתחילה לא רצה משה רבינו עליו השלום לקבל מראות הצובאות שיעשה מהם הכיור עד שציוה השם יתברך לקבל מהם, כי מחמת שתאזה הזאת הוא דבר עלול לקבל טומאה ובעוונותינו הרבים רוב בני אדם נכשלים בעון הזה הנראה ונדמה להם שאין זה חטא כלל ואינם יודעים עד היכן הדברים מגיעים שפוגמים בחטא זה על פי הרוב חטא של הרהורים ותאויות האלו באים מהאשה המהרהרים חלילה בהרהורים לא טובים ולכן ציוה השם יתברך שיקבל מהם, כי השם יתברך יודע מחשבות שכוונת הנשים היה בהסתכלותם בהמראות למען יבוטל מהם ההרהורים מאנשים אחרים לכן ציוה השם יתברך שיקבל מהם ואף שהיא גשמיות עב מכל הגשמיות גם זאת הצורך להכניס אל הקדושה.

"זוט שבת"

"מפרי הארץ"

הלכה

אורוז זויים

א' האם שיכור יכול להתפלל?

תשובה: אם אינו יכול לדבר לפני המלך תפילתו תועבה ואם יכול לדבר לא יתפלל ובדיעבד יצא. (עיין סימן צ"ט)

ב' מ"ה פורים בהנ"ל?

תשובה: אם יכול לדבר לפני המלך יכול להתפלל. (עיין סימן צ"ט)

אבן העזר

א' האם אישה יכולה לקנות מבעלה מתנות?

תשובה: אם מזכה ע"י אחר יכולה וע"י עצמה מחלוקת. (עיין סימן פ"ה)

ב' באופן שהבעל נותן לה מתנה האם אוכל פירות?

תשובה: לא אוכל. (עיין סימן פ"ה)

יורה דעה

א' האם הדיינים המתירים צריכים לשבת?

תשובה: לכתחילה צריכים לשבת ובדיעבד אם לא ישבו מועיל. (עיין סימן רכ"ח)

ב' האם מי שנודר צריך לשבת?

תשובה: לכתחילה צריך לעמוד ואם הוא ת"ח מושיבים אותו. (עיין סימן רכ"ח)

חושן משפט

א' מי ששומר כספי צדקה האם חייב בפשיעה?

תשובה: אם הביאו לו לשמור חייב בפשיעה. (עיין סימן ש"א)

ב' גבאי ששומר כספי צדקה האם חייב בפשיעה?

תשובה: פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים. (עיין סימן ש"א)

"פרשת פרה"

סוד לאברהם: [מעין שני נהר נ"ז] דבכל שנה ושנה שלשים יום קודם לפסח הש"י ברוב רחמיו וחסדיו ממציא פדיון לבניו, הגם שעל ידי העונות נפשותם שקועות ח"ו בשערי טומאה, באותן השלשים יום קודם לפסח הש"י מוציא אותם בכל יום ויום חלק אחד ופודה אותם, עד כי בליל י"ד בניסן הם עומדים חוץ לטומאה ובליל ט"ו הם בני חורין לגמרי.

אמרי אמת: איתא בירושלמי (מגילה ג ה) בדין הוא שיקדום החודש לפרשת פרה וכו' ומפני מה הקדימוה שהיא טהרתן של ישראל, ביציאת מצרים היתה מקודם קדושה, ישראל יצאו אז בחפזון (דברים טז ג), השי"ת חטף והוציא אותם ממצרים וקדשם בקדושת החג ואח"כ היו ימי הספירה שהם טהרה, ולעתיד כתיב (ישעיה נב יב) כי לא בחפזון תצאו וצריך להיות כדאיתא (ירושלמי סוף"ג דשקלים) טהרה מביאה לידי קדושה, צריכים להטהר קודם ולהכין להקדושה ועל כן פרשת פרה קודמת להחודש, כתיב (במדבר יט יט) וחסאו ביום השביעי, זה רמז על לעתיד, יום שכולו שבת (עי' ר"ה לא א), מקודם כתיב והזה וגו' ביום השלישי וזה האלף השלישי, יומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים (בר"ר ח ב), וזה הדור שקבלו את התורה ובנו את בית המקדש, ואח"כ וחסאו ביום השביעי שלעתיד יטהרו לגמרי מהיצה"ר, שזה שניטלה מהם החיות נקרא טומאת מת ולעומת זאת והזה הטהור על הטמא היינו שיקבלו את החירות.

"מפרי הארץ"

סימן ל"ב

בעניין: סדר כתיבת תפילין

תשובה: כמלא אות קטנה כשר, פחות מזה להשו"ע כשר ולרמ"א פסול.

ו: מ"ה בהנ"ל ברגל הימנית של הה"א, ברגל הלמ"ד, ברגל השמאלית של חי"ת. והאם מועיל שאלת תינוק?

תשובה: לכו"ע צריך כמלא אות קטנה. ולא מועיל תינוק.

ז: מ"ה שיעור כמלא אות קטנה?

תשובה: יו"ד עם הרגל שלה.

ח: נפסק רגל ח' ז' ו' סופית, - האם צריך והאם מועיל להראות לתינוק?

תשובה: ח' תלוי, אם נשאר שיעור יו"ד כשר ואם לאו פסול ולא מועיל תינוק.

ט: מה פירוש תינוק חכם?

תשובה: שמבין העניין והמשמעות.

י: מה פירוש תינוק טיפש?

תשובה: שלא יודע צורת האותיות.

א: מ"ה ניקב ליד האות קודם כתיבה מבחוץ ומבפנים?

תשובה: מבחוץ פסול ומבפנים כשר ולהירושלמי פסול, וכן יש להחמיר.

ב: מ"ה ניקב ליד האות לאחר כתיבה מבחוץ ומבפנים?

תשובה: כשר.

ג: תוך כ' פשוטה או ו' האם נחשב תוך או חוץ?

תשובה: נחשב חוץ.

ד: מ"ה ניקב מקצת תוכו סמוך לאות?

תשובה: הט"ז מיקל והבה"ל מחמיר שלהירושלמי פסול ובשעת הדחק יש להקל.

ה: ניקב או נמחק רגל השמאלי של הא' מ"ה בנשתייר כל שהוא ומ"ה בנשתייר כמלא אות?

בנשיאות מרן הגרש"א שטרן שליט"א
רח' הרב קוק 1 בני ברק 0533107467
kolmoshasofer@gmail.com

mprihaaretz@gmail.com

"מפרי הארץ"

"מבית הוועד"

מהרב דוד כהן מצלויז שליט"א

בגמ' מגילה (דף ז'). מובא שרבי יהודה נשיאה שלח לר' אושעיא ביום פורים ירך של עגל משובח וקנקן יין ור' אושעיא שלח לו שקיימת בזה מצות משלוח מנות.

ונחלקו הראשונים בגירסת הגמ' הנ"ל ויוצא מדבריהם כמה הלכות לגבי מצוות משלוח מנות.

ראשית כל דברי רש"י שגרס כנ"ל בגמ' ולפי דבריו יוצא שגם יין נחשב למנה למרות שאינו אוכל אלא שתיה.

אמנם רבינו חננאל גרס בגמ' שר' אושעיא הגיב למשלוח הנ"ל שקיימת בנו מתנות לאביונים ופירש רבינו חננאל שיש במשלוח הזה רק מנה אחת והיא הבשר כמתנות לאביונים שמספיק לכל אביון מתנה אחת וגם במשלוח הזה יין לא נחשב למנה ורק הבשר.

ויוצא מהדברים ששתיה אינה בכלל מנה ורק סוגי מאכל אמנם להלכה קימ"ל שגם שתיה נחשבת למנה אמנם כיון שר"ח סובר כנ"ל עדיף שבמשלוח הראשון שיוצא ידי חובה בו יביא שני סוגי מאכל ולא יסמוך על שתיה וגם להלכה שיוצא ידי חובה בשתיה הביאו בשם הגריש"א שמים אין לו חשיבות ולא נחשב למנה גם אם שולח בקבוק מים מינרלים וצריך דבר עם חשיבות קצת כגון שתיה קלה.

הריטב"א גרס בגמ' גם כן כדברי ר"ח שקיימת בנו מתנות לאביונים אמנם מפרש שהטעם שהתשורה לא היתה נאה בעיניו וכלומר אף שיש כאן שני מנות וגם יין נחשב למנה מ"מ אין זה משלוח מכובד מספיק לצאת בו ידי חובה ויש להסתפק בדבריו האם צריך לפי ערך הנותן או לפי המקבל ויותר מסתבר וכן ראיתי מצדדים לפי ערך הנותן וגם לולי הריטב"א שצריך שהמשלוח יהא לפי ערך הנותן ולא המקבל.

כתב הנימוקי יוסף שמשלוח מנות צריך דבר חשוב מהמובחר שבסעודתו וכיוצא בזה כ' הערוך השולחן ששילוח מנה אינו בכזית ולא ברביעית אלא צריך דבר חשוב ויש לתת לב לזה שבמשלוח שיוצאים בו ידי חובה לא לשלוח אריזות קטנות של ממתקים אלא דבר מכובד אמנם י"ל שבצירוף של כל הדברים ביחד יש משלוח חשוב ומכובד וכן כותב בשו"ת התעוררות תשובה שבצירוף הכל יש משלוח מכובד אמנם יש לעניין בזה שבמצב כזה איך נוצר שני מנות הרי כל דבר בנפרד אין לו חשיבות מחמת קטנו ורק בצירוף הכל יש חשיבות למשלוח וא"כ יש לעיין איך להחשיב את המשלוח כשני מנות וצ"ע בזה.

לגבי שליחת שני המנות בתוך כלי אחד דן השו"ת תורה לשמה שאין להניחם בכלי אחד שהכלי מצרפם להחשיב כמנה אחת וכן כ' בבן איש חי אמנם בשו"ת שבט הלוי חולק על זה וכן בצי"א ובחזו"ע ואפשר להניח בכלי אחד.

שתה רביעית בגמ' הנ"ל שרבי אושעיא שלח לו קיימת בנו רבנו משלוח מנות ומתנות לאביונים וכל בטורי אבן שלפי זה בנתינה אחת לאביון אפשר לקיים גם משלוח מנות וגם מתנות לאביונים אמנם להלכה אין לעשות כן.

משלוח מנות אין לשלוח לקטן אלא דוקא לאדם גדול ומצוי בחורים משיבה קטנה שחלקם נעשו בר מצווה וחלקם לא דכתיב איש לרעהו ומעשה היה במי שרצה לשלוח מנות בתור הכרת הטוב לאחיות בבית החולים שאינם שומרות תורה ומצוות וחשש משום איסור לתת למי שאינו מברך והגר"מ גרוס יעץ לו לשלוח סוגי תה וקפה וכיוצ"ב שלא מברכים עליהם אך שהם אלא בהוספת מים והעיקר הוא המים.

לגבי מתנות לאביונים נאמרו כמה שיטות ודעת רבני זמנינו כשיעור מנה לכל אביון כגון מנה פלפל או שני משולשי פיצה והגריש"א הוסיף שמובחר מי שנותן שיעור שהעני ישמח בו ויהי רצון שנקיים את כל המצוות של פורים ושל שאר ימים בשמחה ובטוב לבב.